

Nr 107.

Ankom till riksdagens kansli den 15 september 1914 kl. 2 e. m.

Memorial om anvisande av de i regeringsformens 63 § föreskrivna kreditivsummor.

(4:e avd.)

Jämlikt 39 § av riksdagsordningen åligger det statsutskottet att föreslå beloppet av de tvenne särskilda kreditivsummor, som på grund av 63 § i regeringsformen skola för oförutsedda händelser till utbetalning å riksgäldskontoret anvisas, den ena att vara tillgänglig, då Konungen till rikets försvar eller andra högst viktiga och angelägna ändamål, sedan hela statsrådets tankar däröver blivit inhämtade, finner den vara oundgängligen nödig, den andra att, vid infallande krig, av Konungen lyftas, sedan han statsrådet in pleno hört och riksdagen sammankallat.

I samband med denna fråga har utskottet till övervägande förhaft en inom första kammaren av herr *R. Kjellén* väckt, till statsutskottet remitterad motion, nr 10, vari hemställts, att de i regeringsformen § 63 omförmälda tvenne anslagssummor må under tiden intill nästa riksdag bestämmas till belopp, som sammanlagt uppgå till 30 miljoner kronor, eller den siffra, som eljest kan finnas stå i överensstämmelse med grundlagens föreskrift, att de skola vara »tillräckliga».

Beträffande de till stöd för denna framställning åberopade skäl får utskottet hänvisa till en av motionären vid innevarande års förra riksdag inom första kammaren i samma ämne väckt motion, nr 19.

*Utskottets
yttrande.*

Det i regeringsformens 63 § först omförmälda kreditiv har för de senast förflutna 50 åren anvisats med följande belopp: vid riksdagarna 1862/63—1891 med 1,500,000 kronor, vid riksdagarna 1892—1894 med 2,500,000 kronor samt vid riksdagarna 1895—1913 med 7,500,000 kronor.

Det senare av de i 63 § regeringsformen omnämnda kreditiven har för motsvarande tidrymder bestämts till respektive 3,000,000 kronor, 5,000,000 kronor och 7,500,000 kronor.

Den senaste tidens händelser hava nogsamnt givit vid handen, att anvisande av kreditiv till Kungl. Maj:ts förfogande jämlikt regeringsformens 63 § endast är att betrakta såsom ett led i den serie av åtgärder, som erfordras för uppbringande av vad som plägar benämnas finansiell krigsberedskap. Givet är ock, att kreditiven endast äro avsedda att täcka de utgifter vid krigsfara eller krigsutbrott, som måste bestridas, innan riksdagen hinner samlas. För att man i erforderlig utsträckning snabbt skall kunna tillgodogöra sig den ökade värnkraft, som de under loppet av innevarande århundrade viktagna utvidgningarna av rikets försvarsväsen medfört, är det emellertid nödvändigt, att de medel, som ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för berörda utgifter, väsentligen ökas utöver vad av riksdagen anvisats från och med år 1895. Med hänsyn jämväl till penningvärdets fall efter sistnämnda tid och under beaktande av den erfarenhet, som under nu rådande utrikespolitiska förhållanden vunnits, har utskottet funnit sig böra föreslå, att vardera kreditivsumman bestämmas till femton miljoner kronor.

Med vad utskottet sålunda yttrat, torde herr Kjelléns motion få anses besvarad.

Då utskottet icke funnit skäl vara för handen att förändra de föreskrifter, som vid 1913 års riksdag meddelades i avseende på sättet för dessa kreditivsummors utbetalning, får utskottet hemställa:

- att den i regeringsformens 63 § först omförmälda kreditivsumman må under tiden intill nästa riksdag bestämmas till femton miljoner kronor; ävensom
- att det så kallade stora kreditivet må vid innevarande riksdag bestämmas till femton miljoner kronor.

Under förutsättning av bifall till vad utskottet sålunda föreslagit, hemställer utskottet,

- att den förseglade anordning, som till följd av ovan åberopade paragraf i regeringsformen bör för det senare kreditivet tillställas fullmäktige i riksgäldskontoret, må i anslutning till den, vilken vid 1913 års riksdag för enahanda ändamål av riksdagen godkändes, erhålla följande lydelse:

»Till fullmäktige i riksgäldskontoret.

Sedan riksdagen till ett belopp av femton miljoner kronor fastställt den summa, som enligt regeringsformens 63 § skall vara till utbetalning från riksgäldskontoret anvisad för att av Kungl. Maj:t vid infallande krig lyftas; så varda, i kraft av nämnda paragraf och till följd av riksdagens beslut, fullmäktige i riksgäldskontoret härmedelst förständigade och bemyndigade vid det i samma paragraf förutsatta fall och under därstädes stadgade förbehåll omförmälda kreditivsumma av femton miljoner kronor Kungl. Maj:t tillhandahålla samt enligt dess disposition i föreskriven ordning utbetala.

Stockholm den 1914.

På riksdagens vägnar:

För första kammaren:

För andra kammaren:»

och torde denna anordning varda underskriven av herrar talmän samt statsutskottets ledamöter och vid riksdagens slut få, i utbyte mot den av senaste riksdag utfärdade anordningen, genom statsutskottet tillställas fullmäktige i riksgäldskontoret.

Stockholm den 15 september 1914.

På statsutskottets vägnar:

F. CL:SON WACHTMEISTER.

Närvarande: se under utlåtandet nr 105.
